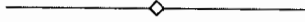

تاریخ گزیده

برگزیده‌ای از آثار مشهور و منظوم ایران را در
"گنجینه گذشته و آینده فرهنگ و ادب ایران"
به نشانی www.m-afshar.net مطالعه فرمایید

تاریخ کزیده

(جلد اول)

تألیف

حمدالله مستوفی قزوینی

تصحیح

محمد روشن

تهران ۱۳۹۴

سرشناسه	: حمدالله مستوفی، حمدالله بن ابی بکر، قرن ۸ ق.
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ گزیده
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲ ج.
فروست	: مجموعه انتشارات ادبی و تاریخی موقوفات دکتر محمود افشار یزدی: ۱۷۸. گنجینه اسناد و تاریخ ایران: ۵۲.
شابک	: 978-600-5942-40-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیپای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شناسه افزوده	: روشن، محمد ۱۳۱۲ - ، مصحح.
شناسه افزوده	: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار.
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۸۵۰۷۵

ناشر	: انتشارات دکتر محمود افشار
نام کتاب	: تاریخ گزیده (جلد اول)
به تصحیح	: محمد روشن
شمارگان	: ۵۰۰
شماره انتشار	: ۱۷۸
شماره گنجینه اسناد و تاریخ ایران:	۵۲
پردازندگان نشان موقوفه	: طراح مرتضی ممیز، خط از محمد احصائی
آماده سازی فنی	: انتشارات ثریا
نوبت چاپ	: اول
سال چاپ	: ۱۳۹۴
چاپ	: چاپخانه ترانه
صحافی	: سیدین
بها	: دوره دو جلدی ۵۴۰۰۰ تومان

شابک ۸-۴۰-۵۹۴۲-۶۰۰-۹۷۸-۸-978-600-5942-40-8

Afshar Foundation [mailto:info@m-afshar.net]

مجموعه آثار ادبی و تاریخی
موقوفات دکتر محمود افشار زدی

شماره ۱۷۸

هیأت گزینش کتاب و جوایز*

دکتر سید مصطفی محقق داماد - دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی
دکتر ژاله آموزگار - کاوه بیات - دکتر جلال خالقی مطلق
دکتر محمود امیدسالار - دکتر حسن انوری - دکتر فتح الله مجتبائی

* درگذشتگان:

دکتر یحیی مهدوی - دکتر جواد شیخ الاسلامی - دکتر اصغر مهدوی - دکتر سید جعفر شهیدی -
ایرج افشار

شورای تولیت

متولیان مقامی

رئیس مجلس - رئیس دیوان عالی کشور - وزیر فرهنگ (وزیر آموزش و پرورش) - وزیر
بهداری (وزیر بهداشت و درمان و آموزش پزشکی) - رئیس دانشگاه تهران، یا معاونان اول
هریک از این پنج مقام (طبق ماده ۲ و قفنامه)

* متولیان منصوص و منسوب

دکتر سید مصطفی محقق داماد (رئیس شورا) - دکتر علیمحمد میر (جانشین): دکتر احمد
میر، بازرس) - دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی (جانشین: دکتر محمد اسلامی) - مهربانو
دکتر افشار (دبیر شورا - جانشین: پروین صالح) - ساسان دکتر افشار - آرش افشار
(بازرس)

هیأت مدیره (منتخب شورای تولیت)

دکتر سید مصطفی محقق داماد رئیس هیأت مدیره (از شورای تولیت)
ابراهیم ابراهیمی نایب رئیس هیأت مدیره (از شورای تولیت)، معاون قضائی
دیوان عالی کشور
مدیر عامل امیر حسینی مظهري
خزانه دار، حسابدار صمد محمودی بافتوت
حمیدرضا افسری دبیر

*

مسئول انتشارات کریم اصفهانیان

* درگذشتگان

اللهیار صالح - حبیب الله آموزگار - دکتر محمدعلی هدایتی - دکتر مهدی آذر - دکتر یحیی مهدوی -
مهندس نادر افشار - دکتر جواد شیخ الاسلامی - دکتر اصغر مهدوی - ایرج افشار.
ریاست هیئت مدیره: دکتر سید جعفر شهیدی (از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۳).

اعضای پیشین

دکتر جمشید آموزگار - دکتر منوچهر مرتضوی - بهروز افشار یزدی.

بنام پروردگار یادداشت واقف

اول : طبق ماده ۲۳ و قفسه اول موع یازدهم ۱۳۳۷ هـ. ش. (....) درآمد باید صرف ترجمه و تألیف و چاپ کتب رسالات که با هدف این موقوفات موافق باشد و چنین گنک به جملہ آئینہ در صورت احتیاج و اتما دادن جو از به نویسنده گان شرح دستور این قفسه کرد (....)

دوم : هدف اساسی این بنیاد فی طبق ماده ۲۵ و قفسه (....) تقسیم زبان فارسی و تکمیل حدت فی در ایران میباشد. بنا بر این کتبی که با وجود جراین موقوفات منتشر شود باید مربوط به لغت و دستور و ادبیات فارسی و جغرافیای تاریخی و تاریخ ایران باشد. کتب کلاسیکی مدارس عمومی نباید با درآمد این موقوفات چاپ شود.

سوم : طبق ماده ۲۶ مقصداری از کتب رسالات چاپ شده با وجود جراین موقوفات باید بطور مدیه و بنام این موقوفات به مؤسسات فرهنگی، کتابخانه و قراستخانه های عمومی ایران خارج و بعضی از دانشندان ایران و مستشرقین خارج فرستاده شود (....)

چهارم : چون نظر بازگانی در اشعارات این موقوفات نیست تا حدی نگلیان هم جایز است طبق ماده ۲۷ و قفسه پنج هیچ کتاب رساله نباید کمتر از قیمت تمام شده و همچنین سببی زائد از بهای تمام شده با افزایش صدی ده تا بیست قیمت گذاری شود (....) این افزایش ۲۵ درصد بواسطه حداقل حق الزحمه فروشنده گان و هزینه ایست که برای پست غیر تحویل میشود از کتاب فروشان تقاضا داریم که در این بخریزی که ابداع جنبه تجارتی ندارد با مایاری شرکتی سعی نمایند.

پنجم : بر اساس موافقت نامه دوم دموغ ۱۳۵۲، ۲، ۱۲ که میان واقف و دانشگاه طهران به امضا رسید، قسمتای همی از رقبات مانده جایگاه سازمان نخست نامه همذو عمل نوسه باستان شناسی، بطور رایگان به دانشگاه طهران گران شد و رقبات دیگری هم با درآمد آنها طبق ماده دوم برای جرایم مفاد و قفسه که از جمله جارات از زادن جو از ادبی و

فکر کتب تاریخی و لغوی راجع به ایران در استثنای کتب درسی، میباشد در اختیار دانشگاه طهران قرار میگیرد
و موصول نموده و بنام این موقوفات اعطاء و نشر گردد.

ششم : چون طبق ماده ۳ موافقت نامه نامبرده مقرر شده است که از طرف ریاست دانشگاه نیز از متولیان
این موقوفات که از طرف اوقف بصورت یکمئه اشعارت بنیاد معین شده باشد برای سرپرستی ادارت
امروزه از دفتر کتاب انتخاب شود، در ریاست دانشگاه آقای ایرج افشار را که از متولیان شورای ریاست
است از طرف اوقف نیز بصورت یکمئه نامبرده معین شده بحسب سرپرست انتخاب برقرار نمودند.

هفتم : چون مجازنده این مطور بواسطه کبر سن (۸۶ سال شمس) از این پس نخواهم توانست به سرپرستی
این کار بپردازم، از این پس تمام اختیارات خود را در انتخاب تألیف و ترجمه و خرید کتب و غیره فرزند
ارشد خود ایرج افشار واگذار کردم. درین چند سال اخیر هم که ده جلد آثار تألیفات خودم از طرف
موقوفات بطبع رسیده با کوشش و سرپرستی بی بوده است. کسانی که مایل به همکاری در تألیف یا
ترجمه و نشر کتاب هستند میتوانند با مراجه میکنند. تنها شرط کار موافق بودن تألیف و ترجمه با اهداف
این بنیاد یعنی ترقی ملت و کشور و تعمیم زبان فارسی و تحلی و حدت ملی در ایران که وطن مشترک زبان بی
دقی همه ایرانیان است، میباشد.

هشتم : این یادداشت کلی برای چاپ در آغاز هر یک از نشریات این بنیاد نوشته شده است.

دکتر محمود افشاری زوی

آرزوگاه ۱۳۵۸ ه. ش.

محمد مصطفی

تکلمه سوم

گفتی که با وجود این موقوفات طبع و توزیع میشود باید کاغذ منطبق با نیت واقف و هدف و مقصود باشد اگر بر بنای مقاصد
مجموعه مانیکه بقلم واقف منتشر شده یا می شود در صد این مطابقت اندازد و بسبب اینست که واقف قصد چاپ آنرا
با مال خود داشت ولی زمانیکه دارایی خود را واقف عام مخصوصاً برای انتشار کتب تاریخی و ادبی نمود چاپ کتب خود
را هم که دارای همین جنبه است بعهده بنیاد و گذار کرد.

اما این مجوز آن نیست که تا نیافت دیگر راهم از هر نوع که باشد و برسد چاپ نماید کتب نظم و نثری از گذشته که این آینه
با وجود آن چاپ خواهد شد که هدف عالی واقف آنکه ترویج زبان ری و تکلیف وحدت فی ایران است بر او داشته گشتی که بولی
از ناحیه گزالی و جدالی طبعی و حکایت از رواج زبانهای خارجی بعهده تصنیف بان ری و دیگر چیزهای تفرقه آمیز در
سیاستهای فتنه انگیز داشته باشد نباید با وجود این موقوفات طبع و توزیع شود.

نکته دیگر آنکه چون شاید برای چاپ کتب و فریبگانه فارسی که دایره مانند فیضی انسیکلو پی باشد و تاریخ کامل
ایران که ادعای یاد و بهره بیشتر دارد و آرد ما بسیار بنیاد کفاف خرج آندازند چه میزان با انداختن با یکی این موقوفات چاپ
نموده بشود و آنکه اجازه واقف در زمان حیات موافقت شورای تولیت بعد از مدت یا هرگز و شکایاتی قانوناً قائم مقام
در محله دوم یاد داشته واقف منتشر در جلد سوم افغان نامه مجاشتم که کتب رسالاتی که با وجود این موقوفات چاپ
میشود باید متره باشد از تحریرات سیاسی مخصوصاً آورده نباشد با غرض سیاسی خارجی و لغافه پژوهش تاریخی ادبی ایران
شناسی... و در پایان آن محله افزودیم بجمه داشتیم که مبادا چنین رسالاتی سالها بعد از ما ننویسند و ندانسته بوسیله این
بنیاد چاپ شود پس لازم بود که در این یادداشت تذکری داده شود... همه مخاطب این بنا آورده بسیار موقوفات خود
است نیز مناسبات انتشاراتی دیگر که هر یک و شرح خاص خود را دارد و ما در حاشی در کار آنها نداریم.

تا زمانی که نویسنده این سطور متولی بهم فرزند داشته اند سرچ افشار که به رموز نویسنده کی کاغذ آنگاه می باشد سرپرست
این بنیاد است و بعضی بواسطه گرانی نخواهد بود بعد از ما هم امید است که این همسر او را باید ان شاه احمد اردیبهشت ۱۳۲۱

تکلمه و تبصره

با مراد افشانه روزی از کنگره کنگره است ۱۳۲۲ هجری قمری

کتاب نظم و نثری از کنگره کنگره با آینه گان که با سر مایه و در آید این بنیاد چاپ و توزیع میشود باید منطبق با قیامت افشانه
و قناب باشد و مرزج زبان دری و نظریاتی بان حکیم وحدت علی و تاجت کشور ایران باشد و بولی از ناحیه کربلی و جدایی
طلبی ندید و حمایت ترویج از لجه ای محلی در زبانهای خارجی به قصد تضعیف بان فارسی دری نگند. خلاصه آنکه این کتابها
رسالات باید منتشره باشد از روشهای تفرقه آمیز و سیاستهای فتنه انگیز به بطور مرموز و چالنی مخصوصاً نباید آورده باشد
به اغراض سیاسی خارجی در لغات پرتویش تاریخی. ژاودی یا ادبی و فرهنگی و ایران شناسی.

کتاب تاریخی ادبی عالمانه خارجی که از عربی و ترکی و فرنگی و روسی به فارسی ترجمه میشود اگر اداری هر دو جنبه از سو
زبان باشد باید قسمت سر و سینه آنرا ترجمه شود قسمت یا بخش که ترجمه شود باید به قصد مبارزه و مقابله عالمانه با آن باشد
چالمانه زیرا گفته شد من ممکن است مؤثر باشد. شائنا و هر چه گری این بنیاد و انتشارات و باید در هر حال از دروغ و ناکار
پرهیز کند. به گفته نظامی گنجوی،
چو توان هستی اوج کرکات دروغی انبیا فرج کرکات

برای چاپ آتش کتب رسالات تنها بزرگ و حق از هر غیر ما هستیم بلکه به سبب اجمیت فوق العاده سودمند بودن کتاب
جایزه نیز هر دو داریم. این بنیاد در چاپ انتشار کتابهای خود بطور مسلم ضرر دای آورد زیرا کمتر از ارزش تمام شدن. از
کافه چاپ و غیره از راه فروش رانده و شاید بعضی تصور کنند که کار ما شبیه به معالجه مردم ملاحظه الدین باشد که تمام
مخ میفرید دانه ای و شایه می نیست و رنگ می کرده می فروخت یک شایه احمقانه ما بر اینست که اگر از این بزرگ ضرر دای
و مالی می کنیم سود مستوی که متصور است می بریم و آن اینکه عقیده خود را که ترویج زبان دری و حکیم وحدت علی و تاجت علی
ایران است و اوج می هستیم این بان از حساب معارف و نف در راه ایده آل و هدف ملی خود محسوب می داریم.

برای اطلاعات و توضیحات بیشتر لطفاً به چگونگی منتشر شده در ابتدا کتابهای این بنیاد که اضافات و تفاوتهایی که با هم
دارد توجه فرمائید.

دکتر محمد شرفی

۱۳۲۲ هجری قمری

مقررات مربوط به جایزه های ادبی و تاریخی

ماده ۳۴ و ضمیمه اول

چنانچه در آرد موقوفات به مقدار قابل افزایش باید واقف یا شورای تولیت می تواند علاوه بر تالیف و ترجمه و چاپ کتب مبتنی از آن را تخصیص به جایزه برای تشویق دانشمندان، دانش پژوهان، نویسندگان و شاعران بدهند. بالاخص برای بهترین نویسندگان و شاعران در مجله آینده، بنابراین باید شعرا و نویسندگان را به سرودن اشعار و تصنیف قطعات نظم و نثر وطنی و ملی و اجتماعی، طرح اقراعات و مسابقه داده و در جایزه از آرد موقوفات تشویق و تزیین نمود. تشخص این امور در زمان حیات با واقف است که با شورت دوستان مطلع خود انجام می دهد پس باینست شش نفر است که دو سوم آن متولیان و یک سوم از بنیت حیدر شرکت مطبوعاتی آینده یا هر کس را که آنها داینها به جای شان چون کنند، مرکب خواهد بود.

ماده ۵۵ و ضمیمه پنجم

بسیب انحلال شرکت مطبوعاتی آینده آنچه در روز تشخص امور مربوط بدان جایطبق ماده ۳۴ و ضمیمه اول نیز خردیامه ۳۳۲۷ عمده آن شرکت محول بوده از میان رفته و انجام آن امور منحصراً بر عهده واقف و پس شورای تولیت است که می تواند از اهل بصیرت یاری بخوانند.

یادداشت واقف

جایزه جایزه که در این موقوفات تعیین شده نیز مانند سایر امور آن پیرامون هدف آن است تکمیل وحدت ملی و وسیله زبان فارسی یعنی کتب و رسالات و مقالات و اشعاری که پیرامون این هدف نوشته شود خواه به زبان فارسی، خواه به زبانهای دیگر، خواه به وسیله ایرانیان یا ملل دیگر خواه در خود ایران، خواه در خارج می تواند نامزد دریافت جایزه گردد. برای این کار آیین نامه ای باید تهیه شود، اجلاً اصول آن را یادداشت می کنم.

کراس ۱۹۱/۷۸/۸/۴

جایزه‌های داده شده و تاریخ اهدای آنها

دانشدبندی، اساتذبانشته دانشگاه علیکده (هندوستان)	دکتر تیز احمد	۱۳۶۹	۱
دانشد ایرانی، اساتذبانشته دانشگاه فردوسی مشهد	دکتر غلامحسین یوسفی	۱۳۶۹	۲
دانشد مصری، متخصص ادبیات فارسی، اساتذ دانشگاه مین شمس (قاهره)	دکتر حسین عبدالحمید بدوی	۱۳۶۹	۳
دانشد ایرانی، از مؤسسه لغتنامه و مجازا	دکتر تیز محمد میر سیاقی	۱۳۷۰	۴
دانشد پاکستانی، اساتذبانشته دانشگاه پنجاب (لاهور)	دکتر محمود الدین احمد	۱۳۷۰	۵
دانشد هندی، اساتذ نویس شمس فارسی دانشگاه پکن (چین)	جان هون بین	۱۳۷۵	۶
دانشد تاجیکستانی، اساتذ متخصص ادبیات فارسی (دوشنبه، تاجیکستان)	دکتر کمال الدین عینی	۱۳۷۷	۷
دانشد ایرانی، اساتذبانشته دانشگاه تهران	دکتر منوچهر ستوده	۱۳۷۹	۸
دانشد ایرانی، اساتذبانشته دانشگاه تهران	دکتر عبدالحسین زرین کوب	۱۳۸۲	۹
دانشد انگلیسی، اساتذبانشته دانشگاه پنجمتر عضو اتحادی بریتانیا (انگلستان)	کلینوداد محمد باسورث	۱۳۸۲	۱۰
مختصرای نامور ایرانی	فریدون مشیری	۱۳۸۲	۱۱
دانشد ژاپنی، اساتذ ممتاز دانشگاه مطالعات خارجی توکیو (ژاپن)	تسونه کوکورو ماناگی	۱۳۸۲	۱۲
دانشد امریکایی، اساتذ پیشین ایرانشاسی دانشگاه هاروارد (امریکا)	پرفور رچارد فرای	۱۳۸۳	۱۳
دانشد هلندی، اساتذ پیشین زبان فارسی دانشگاه لییدن (هلند)	هانس دو بروین	۱۳۸۵	۱۴
دانشد افغانستانی، پروفیسر و مصحح متون عرفانی	نجیب بیل حروی	۱۳۸۶	۱۵
دانشد فرانسوی، اساتذ پیشین دانشگاه پاریس (فرانس)	ژادل هزری دو فوشه کور	۱۳۸۶	۱۶
دانشد ایرانی، اساتذبانشته دانشگاه تهران	دکتر عبدالزمان قریب	۱۳۸۷	۱۷
دانشد اطروش، اساتذ دانشگاههای آلمان و اطروش	دکتر برت. ک. فراکسر	۱۳۸۹	۱۸
دانشد و کتابشناس ایرانی	احمد مشروی	۱۳۹۰	۱۹
دانشد ایرانشاس ایتالیایی	پروفور آنجلو سیکلر-موتسه	۱۳۹۰	۲۰
دانشد ایرانی	اساتذ احمد اهداری	۱۳۹۲	۲۱

فهرست مندرجات

۵	وصف نسخه‌ها
۹	[مقدمه]
۱۷	آغاز کتاب
۱۸	فاتحه
	در ذکر پیغمبران و ...
۱۸	فصل دوم: در ذکر پادشاهان کیانیان، ده تن بودند؛ مدّت ملکشان
۱۸	فصل سیم: در ذکر ملوک الطوائف، [دو شعبه‌اند] بیست و دو تن، مدّت
۱۸	فصل چهارم: در ذکر پادشاهان ساسانیان معروف [به] اکاسره، سی و یک تن،
۱۹	در ذکر خاتم النبیین و سید المرسلین و حبیب ربّ العالمین محمد المصطفی
	مقدمه
۱۹	فصل اول: در [ذکر] کیفیت احوال و شرح غزوات و کمیت ازواج و دبیران و
۱۹	فصل دوم: در ذکر خلفای راشدین و امرای مهتدین، رضوان الله علیهم
۱۹	فصل سیم: در ذکر بقیه ائمه معصوم اثنی عشری رضوان الله
	فصل چهارم: در ذکر بعضی از صحابه عظام و جمعی که از تابعین
	فصل پنجم: در ذکر پادشاهان بنی امیه، چهارده تن،
۱۹	فصل ششم: در ذکر خلفای بنی عباس رضوان الله علیهم اجمعین
۱۹	در ذکر پادشاهان که در عهد اسلام بودند، و آن دوازده فصل است:
۱۹	فصل اول: در ذکر پادشاهان بنی لیث صفّار در بعضی [از] ایران سه تن مدّت
۲۰	فصل دوم: در ذکر پادشاهان سامانیان، [نه تن] مدّت ملکشان به ایران از
۲۰	فصل سیم: در ذکر پادشاهان غزنویان چهارده تن، مدّت ملکشان از سنه
۲۰	فصل چهارم: در ذکر پادشاهان غوریان، پنج تن، مدّت ملکشان از سنه خمسّه

- ۲۰ فصل پنجم: در ذکر پادشاهان دیلمان [و] آل بویه
- ۲۰ فصل ششم: در ذکر پادشاهان سلجوقیان، و آن سه شعبه است:
- ۲۰ فصل هفتم: در ذکر پادشاهان خوارزمشاهیان، نه تن
- ۲۰ فصل هشتم: در ذکر اتابکان، و آن دو شعبه است:
- ۲۱ فصل نهم: در ذکر اسماعیلیان، و آن دو مقاله است:
- ۲۱ فصل دهم: در ذکر قراختاییان به کرمان، نه تن،
- ۲۱ فصل یازدهم: [در ذکر اتابکان لرستان، و ایشان دو شعبه اند:
- ۲۱ فصل دوازدهم: در ذکر پادشاهان مغول آنچه بر ایران
- باب پنجم:
- ۲۱ فصل اوّل: در ذکر ائمه و مجتهدان
- ۲۱ فصل دوم: در ذکر قرّاء کلام الله قدیم؛
- فصل سوم: در ذکر محدّثان؛
- فصل چهارم: در ذکر مشایخ؛
- ۲۱ فصل پنجم: در ذکر علماء؛
- ۲۱ فصل ششم: در ذکر شعراء و ذکر بعضی از لطایف سخنانشان]
- ۲۲ فصل اوّل: در ذکر اخبار و آثار که در شأن آن بقعه وارد است
- ۲۲ فصل دوم: در بیان چگونگی نام آن
- ۲۲ فصل سیم: در کیفیت بنا و عمارت آن
- ۲۲ فصل چهارم: در ذکر فتح آن، و اسلام اهل آن بقعه
- ۲۲ فصل پنجم: در ذکر قنوات و رودخانه‌ها و مساجد و مقابر
- ۲۲ فصل ششم: در ذکر صحابه و تابعین و ائمه و خلفا و مشایخ
- ۲۲ فصل هفتم: در ذکر حکام و عمّال آن
- ۲۲ فصل هشتم: در ذکر قبایل و اکابر
- خاتمه
- ۲۳ فاتحه
- در آفرینش کاینات
- ۲۳ فصل اوّل: حدیث: قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمْ عَدَدِ
- مقاله اوّل
- ۲۷ ابوالبشر [آدم] علیه السلام
- ۲۷ شیخ علیه السلام
- ۲۹

۲۹	ادريس بن برد عليه السلام
۳۰	نوح(ع) عليه السلام
۳۱	سام عليه السلام
۳۱	حام بن نوح عليه السلام
۳۲	يافت بن نوح عليه السلام
۳۲	هود عليه السلام
۳۳	صالح عليه السلام
۳۳	حنظلة بن صفوان عليه السلام
۳۴	ابراهيم عليه السلام
۳۷	لوط عليه السلام
۳۷	اسحق عليه السلام
۳۸	يعقوب بن اسحق عليهما السلام
۳۸	يوسف بن يعقوب عليهما السلام
۴۱	اسباط
۴۱	خضر(ع) عليه السلام
۴۱	ايوب(ع) عليه السلام
۴۲	شعيب عليه السلام
۴۲	موسى عليه السلام
۴۷	هارون عليه السلام
۴۷	گدعون و يفتاح عليهما السلام
۴۷	يوشع عليه السلام
۴۸	كالب عليه السلام
۴۸	حزقيل عليه السلام
۴۸	بينحاس / فينحاس عليه السلام
۴۸	الياس عليه السلام
۴۹	اليسع عليه السلام
۴۹	اشماويل عليه السلام
۵۰	داود عليه السلام
۵۱	ناتان و گاد عليهما السلام
۵۱	سليمان عليه السلام
۵۳	اخيا شيلوهى و عدو(عدر) عليهما السلام
۵۳	آسا عليه السلام

- ۵۳ یهو بن حبانی و ضحا یهو بن یملا علیهما السلام
- ۵۳ شعیا علیه السلام
- ۵۴ ارمیا علیه السلام
- ۵۵ دانیال علیه السلام
- ۵۵ یونس علیه السلام
- ۵۶ عاموس و هوشی بع علیهما السلام
- ۵۶ صادق و صدوق و سلوم علیهما السلام
- ۵۶ ذی الکفل علیه السلام
- ۵۷ توایل و حکای علیهما السلام
- ۵۷ زحریا و مل اخی علیهما السلام
- ۵۷ زکریا علیه السلام
- ۵۸ یحیی بن زکریا علیه السلام
- ۵۸ عیسی علیه السلام
- ۶۱ مقاله دوم در ذکر انبیاء
- ۶۱ هابیل
- ۶۱ ذی القرنین
- ۶۱ ابی ملح و ملکی صدق
- ۶۱ لابان
- ۶۱ دارع و ایثان و هیمان و حلکون و زمری
- ۶۱ شمعون
- ۶۲ الداد و میداد
- ۶۲ اسیر و القانا
- ۶۲ ابی ایاف
- ۶۲ عالی
- ۶۲ اغریث
- ۶۲ یسونون طالوت
- ۶۲ دیدوثا
- ۶۲ عزریا
- ۶۲ زخریاهو
- ۶۳ میشائیل
- ۶۳ حننیا و اساف و موس و البعربن هودیاهو و عودی و یحزی ایل

۶۳	عوثدیا
۶۳	احاب بن فولاً و عورصنا و حلقیه [و] شمعیاً
۶۳	حبقا و حبقر
۶۳	شمعون
۶۳	جرجیس
۶۳	خالد بن سنان
۶۵	فصل دوم از باب اوّل
۶۵	در ذکر حکما و بزرگانی که پیغمبر نبودند اما در کار حقّ سعی نمودند
۶۵	فمنهم الحکما
۶۵	لقمان علیه السّلام
۶۶	فیثاغورث
۶۶	جاماسب
۶۶	بقراط
۶۷	بقراطیس
۶۷	سقراط
۶۷	افلاطون
۶۸	ارسطاطالیس
۶۸	بلیناس
۶۹	جالینوس
۶۹	بطلیموس
۶۹	تیادق
۶۹	بوذرجمهر
۷۳	اصحاب الکهف
۷۴	شمشون
۷۴	تَبَّع
۷۵	قیمون
۷۷	باب دوم
۷۷	در ذکر پادشاهان که پیش از اسلام بوده‌اند، و آن مشتمل است بر چهار فصل
۷۷	فصل اوّل: در ذکر پیشدادیان:
۷۷	گیومرث

۷۷ [شعر]
۷۸ هوشنگ
۸۰ طهمورث
۸۱ جمشید
۸۲ ضحاک
۸۳ فریدون
۸۵ منوچهر
۸۵ نوذر
۸۵ افراسیاب
۸۵ زو
۸۶ گر شاسف
۸۷ فصل دوم: در ذکر پادشاهان کیانیان:
۸۷ کیقباد
۸۷ کیکاوس
۸۹ کیخسرو
۹۰ لهراسف
۹۱ گشتاسف
۹۲ بهمن
۹۳ همای
۹۳ داراب
۹۴ دارا
۹۴ اسکندر
۹۷ فصل سیم: از باب دوم
۹۷ در ذکر ملوک الطوائف
۹۷ فرقة اول
۹۷ فرقة دوم
۹۸ اشک بن دارا
۹۸ اشک بن اشک
۹۸ شاپور بن اشک
۹۸ بهرام بن شاپور

۹۸ بلاش بن بهرام
۹۸ هرمزد بن بلاش
۹۹ نرسی
۹۹ فیروز
۹۹ بلاش
۹۹ خسرو
۹۹ بلاشان
۹۹ اردوان
۹۹ فرقه سیم
۱۰۰ اردوان بن اشغ
۱۰۰ خسرو بن اشغ
۱۰۰ بلاش بن اشغ
۱۰۰ گودرز
۱۰۰ نرسی
۱۰۰ گودرز
۱۰۰ نرسی
۱۰۱ اردوان بن نرسی
۱۰۳ فصل چهارم: از باب دوم
۱۰۳ در ذکر پادشاهان ساسانیان
۱۰۳ اردشیر بابکان
۱۰۵ شاپور بن اردشیر
۱۰۵ اورمزد بن شاپور
۱۰۵ بهرام بن اورمزد
۱۰۶ بهرام بن بهرام
۱۰۶ بهرام بن بهرام بن بهرام
۱۰۶ نرسی بن بهرام
۱۰۶ اورمزد بن نرسی
۱۰۶ شاپور بن اورمزد
۱۰۸ رومی و گرجی به ایران‌اند از کارگیل
۱۰۸ اردشیر [نیکوکار]
۱۰۹ شاپور بن شاپور

- ۱۰۹..... بهرام بن شاپور
 ۱۰۹..... یزدگرد بن بهرام
 ۱۱۰..... یزدگرد بن شاپور
 ۱۱۰..... بهرام بن یزدگرد
 ۱۱۲..... یزدگرد بن بهرام گور
 ۱۱۲..... هرمزد بن یزدگرد
 ۱۱۲..... فیروز بن یزدگرد
 ۱۱۳..... بلاش بن فیروز
 ۱۱۳..... قباد بن فیروز
 ۱۱۳..... کسری انوشروان
 ۱۱۷..... کسری هرمزد
 ۱۱۷..... بهرام چوبین
 ۱۱۸..... کسری پرویز
 ۱۱۹..... کسری شیرویه
 ۱۲۰..... کسری اردشیر
 ۱۲۰..... فرابین
 ۱۲۰..... بوران دخت
 ۱۲۰..... آزر می دخت
 ۱۲۰..... فرخزاد
 ۱۲۱..... کسری یزدگرد
 ۱۲۳..... باب سیم: در ذکر پیغمبر ما محمد مصطفی (ص) و خلفا و اولاد
 ۱۲۳..... مقدمه در شرح نسب مطهرش و قبایل عرب که بدو پیوسته اند
 ۱۲۶..... فصل اول: از باب سیم
 ۱۴۷..... [در ذکر خصایص رسول صلی الله علیه و سلم]
 ۱۴۸..... ذکر ازدواج پیغمبر صلی الله علیه و سلم
 ۱۵۱..... در ذکر دبیران رسول صلی الله علیه و سلم
 ۱۵۱..... ذکر اسامی پیغمبر صلی الله علیه و سلم
 ۱۵۲..... دیگر در اعمام و عمات پیغمبر صلی الله علیه و سلم
 ۱۵۲..... ذکر مخلفات [پیغمبر صلی الله علیه و سلم]
 ۱۵۵..... فصل دوم: از باب سیم
 ۱۵۵..... در ذکر خلفای راشدین و امرای مهتدین رضوان الله علیهم اجمعین

- ۱۵۵..... خلیفة رسول الله ابوبکر رضی الله عنه
 ۱۶۰..... امیرالمؤمنین عمر الفاروق رضی الله عنه
 ۱۶۹..... امیرالمؤمنین عثمان
 ۱۷۴..... حضرت امیرالمؤمنین اسدالله الغالب علی بن ابی طالب علیه السلام
 ۱۸۰..... امیرالمؤمنین و حفدة رسول رب العالمین
 ۱۸۰..... امام المجتبی حسن بن علی المرتضی علیه السلام

 ۱۸۳..... فصل سیم: از باب سیم
 ۱۸۳..... در ذکر تمامی ائمة معصوم علیهم السلام
 ۱۸۳..... الشہید حسین بن امیرالمؤمنین علی المرتضی علیهما السلام
 ۱۸۴..... زین العابدین علیه السلام
 ۱۸۴..... الباقر علیه السلام
 ۱۸۵..... الصادق علیه السلام
 ۱۸۵..... الکاظم علیه السلام
 ۱۸۶..... الرضا علیه السلام
 ۱۸۶..... الجواد التقی علیه السلام
 ۱۸۷..... التقی علیه السلام
 ۱۸۷..... العسکری علیه السلام
 ۱۸۷..... المهدی عج

 ۱۸۹..... فصل چهارم: از باب سیم
 ۱۸۹..... الصحابة العظام من المهاجرین و الانصار
 ۱۹۰..... العشرة المبشّرة
 ۱۹۱..... ابو عبیده [الجزّاح]
 ۱۹۴..... محرّز بن نُضلة بن عبدالله
 ۱۹۴..... [نُضلة بن عبید بن الحارث الاسلمی]
 ۱۹۴..... نُعیم بن النحام
 ۱۹۴..... هشام بن عُتبه
 ۱۹۴..... هشام بن عاص
 ۱۹۵..... أسامة بن زید بن حارثه
 ۱۹۵..... انس بن مالک بن نضر الانصاری
 ۱۹۶..... ابو أمامه

- ۱۹۶ ابو بُرده بن قیس برادر ابو موسی اشعری.
- ۱۹۶ ابو بَرزَه
- ۱۹۶ ابو بکره
- ۱۹۶ ابو حُذیفه
- ۱۹۶ ابو دُجانَه
- ۱۹۶ ابو درداء
- ۱۹۶ ابو رافع
- ۱۹۷ ابو سعید
- ۱۹۷ ابو سلمه
- ۱۹۷ ابو صُمَیره
- ۱۹۷ ابو طلحه
- ۱۹۷ ابو الطفیل
- ۱۹۷ ابو عامر
- ۱۹۷ ابو العاص
- ۱۹۷ ابو عبیده ثقفی
- ۱۹۷ ابو عبدالرَّحمن
- ۱۹۷ ابو عبس
- ۱۹۷ ابو کبشه
- ۱۹۸ ابو لُبابه
- ۱۹۸ ابو موسی
- ۱۹۸ ابو محذورَه
- ۱۹۸ ابو مرثد
- ۱۹۸ ابو مسعود
- ۱۹۸ ابو مویهبه
- ۱۹۸ ابو نافع
- ۱۹۸ ابو هُرَیره
- ۱۹۹ ابو الهَیثم
- ۱۹۹ ابو الیسر
- ۱۹۹ بُزیده
- ۱۹۹ بَرَاء بن عازِب
- ۱۹۹ بَرَاء بن معرور
- ۱۹۹ بشیر

۱۹۹	بِشْرُ عَمْرٍو
۱۹۹	بِشْرُ بِنِ بَرَاءَ
۱۹۹	يَعْلَى بِنِ مَيْثِبَةَ
۱۹۹	يَعْلَى بِنِ مَرْهَ
۲۰۰	بِلَالُ بِنِ حَارِثَ
۲۰۰	بِشْرُ بِنِ عَمْرٍو
۲۰۰	بُجَيْرُ بِنِ أَبِي بَجِيرَ
۲۰۰	التا
۲۰۰	تَمِيمُ بِنِ أَوْسَ
۲۰۰	التا
۲۰۰	ثَوْبَانَ
۲۰۰	ثَابِتُ بِنِ أَقْرَمَ
۲۰۰	ثَابِتُ بِنِ قَيْسَ
۲۰۰	ثَابِتُ بِنِ خَالِدَ
۲۰۰	الجيم
۲۰۰	جَرِيرُ جَرِيرِ بِنِ عَبْدِ اللَّهِ
۲۰۰	جَابِرُ جَابِرِ بِنِ عَبْدِ اللَّهِ انصاری
۲۰۰	جَابِرُ جَابِرِ بِنِ سَمْرَةَ
۲۰۱	جَبَّارُ جَبَّارِ بِنِ صَخْرَ
۲۰۱	جُبَيْرَ
۲۰۱	جهجاه
۲۰۱	جهيم
۲۰۱	جهدمه
۲۰۱	الحا
۲۰۱	حارث
۲۰۱	حارث
۲۰۱	حرِيثَ
۲۰۱	حاطب
۲۰۱	حاطب
۲۰۱	حاطب
۲۰۱	حُجْرُ بِنِ عَدَى
۲۰۱	حُدَّ بِنِ فِهَ

- ۲۰۲..... حکیم
- ۲۰۲..... خریم
- ۲۰۲..... حسان
- ۲۰۲..... حُصین
- ۲۰۲..... حمل
- ۲۰۲..... حَنْظَلَه
- ۲۰۲..... حَنْظَلَه
- ۲۰۲..... حبیب بن عدی الاوسی
- ۲۰۳..... حارث
- ۲۰۳..... حرام بن مُلحان
- ۲۰۳..... الخا
- ۲۰۳..... خالد بن ولید
- ۲۰۳..... خالد بن اَسید
- ۲۰۳..... خالد بن حکیم بن حِزام
- ۲۰۳..... خشخاش بن خباب
- ۲۰۳..... خفاف بن ندبه
- ۲۰۳..... خوات بن جبیر بن نعمان الانصاری البدری
- ۲۰۳..... حُنَیْس بن حُذَافَة السهمی القرشی
- ۲۰۳..... خارجه بن ابی رُھیر بدری انصاری خزرجی
- ۲۰۳..... خلاد بن السائب بن سُوید، از بنی حارث خزرجی
- ۲۰۳..... حُبَاب بن منذر از بنی خثعم خزرجی
- ۲۰۳..... حُبَاب مولای عتبه بن غزوان، مهاجر بدری
- ۲۰۳..... حُرَاش بن الصمة از بنی خثعم خزرجی،
- ۲۰۳..... دَخِيَّة بن [خليفة الكلبی الخزرجی
- ۲۰۴..... داود بن بلال بن احيحة ابولیلی انصاری
- ۲۰۴..... دغفل بن حنظلة بن النساب الشیبانی
- ۲۰۴..... الذال
- ۲۰۴..... ذوالشمالین
- ۲۰۴..... ذوالبجادين عبدالله بن عبد نهم
- ۲۰۴..... ذوالیدین عمرو بن عبدالعزى الخزاعی
- ۲۰۴..... ذکوان بن عبد قیس
- ۲۰۴..... الرءاء

- ۲۰۴..... رافع بن خدیج بن رافع الانصاری الاوسی
 ۲۰۴..... رافع بن مالک عجلان انصاری بدری خزرجی
 ۲۰۴..... ربیعة بن الحارث بن عبدالمطلب بن هاشم
 ۲۰۴..... رفاعه بن خدیج
 ۲۰۴..... رفاعه بن عبدالمنذر بن زبیر
 ۲۰۴..... رفاعه بن وقش الاشهل
 ۲۰۴..... رکانة بن عبد یزید بن هاشم بن المطلب بن عبد مناف
 ۲۰۴..... الزا
 ۲۰۴..... زیاد بن لبید بن ثعلبة بن زریق انصاری خزرجی
 ۲۰۴..... زیاد بن السکن انصاری
 ۲۰۴..... زیرقان حصین بن بدر
 ۲۰۵..... زید بن ثابت بن ضحاک الانصاری
 ۲۰۵..... زید الخیل بن مهلهل بن زید بن منهب الطایبی
 ۲۰۵..... زید بن ارقم [بن اسد بن عبدالله
 ۲۰۵..... زید بن خالد الجهنی
 ۲۰۵..... زید بن الحارث بن الخزرج
 ۲۰۵..... السین
 ۲۰۵..... سالم بن معقل
 ۲۰۵..... سایب بن عوام
 ۲۰۵..... سعد بن عبادة الانصاری
 ۲۰۵..... سعد بن معاذ الانصاری از کبار صحابه
 ۲۰۵..... سعد بن ربیع بن عمرو الخزرجی الانصاری عقبی بدری
 ۲۰۵..... سعد بن قرظ چون بلال بن رباح
 ۲۰۵..... سعد بن خیشمه از بنی حارثة الانصاری [
 ۲۰۶..... سعید العاص الاموی
 ۲۰۶..... سلیم بن ملحان
 ۲۰۶..... سفینه [ابو عبدالرحمن]
 ۲۰۶..... سکران بن عمرو
 ۲۰۶..... سلمان فارسی
 ۲۰۸..... سلمان بن ربیعة الباهلی
 ۲۰۸..... سلمة بن عمرو بن اکوع اسلمی
 ۲۰۸..... سمرة بن جندب

- ۲۰۸ سمرة بن جنادة بن حجر بن زياد السوائي.
- ۲۰۸ سمرة بن فاتك الاسدي
- ۲۰۸ سمرة بن معير الجمحي
- ۲۰۸ سهل بن حنيف بن واهب الانصاري
- ۲۰۸ سهيل بن عمرو
- ۲۰۸ سهل بن سعد ساعدي
- ۲۰۹ سويبط بن سعد بن حرمله از بني عبدالدار.
- ۲۰۹ سويد بن مقرن
- ۲۰۹ سليط بن عمرو
- ۲۰۹ سلمة بن وقش از بني عبدالاشهل الاوسي [انصاري بدری
- ۲۰۹ الشين
- ۲۰۹ شرحبيل بن حسنه
- ۲۰۹ شذاد بن الهادليتي
- ۲۰۹ شذاد بن اوس نجاري انصاري بدری
- ۲۰۹ شجاع بن وهب الاسدي، مهاجر بدری
- ۲۰۹ شقران مولاي رسول الله
- ۲۰۹ شماس بن عثمان مخزومي
- ۲۰۹ شيبه بن عثمان بن ابي طلحه
- ۲۰۹ الصاد
- ۲۰۹ صفوان بن بيضا، وهو ابن وهب بن ربيعه
- ۲۱۰ صفوان المعطل سلمى ابو عمر ذكواني
- ۲۱۰ صفوان بن اليخان
- ۲۱۰ صحار بن عياش العبدی
- ۲۱۰ الضاد
- ۲۱۰ ضحاک بن سفيان الكلابي
- ۲۱۰ ضحاک بن قيس فهري
- ۲۱۰ الطاء
- ۲۱۰ طفيل بن حارث بن المطلب
- ۲۱۰ طفيل بن حارث
- ۲۱۰ طفيل بن مالك بن خنساء
- ۲۱۰ طليحة بن خويلد
- ۲۱۰ طاوس بن مكحول

- ۲۱۰ طلیب بن عمرو بن وهب بن عبد
 ۲۱۰ الظاء
 ۲۱۰ ظهیر بن رافع [بن عدی الاوسی انصاری بدری]
 ۲۱۰ ظهیر بن سنان الاسدی
 ۲۱۱ العین
 ۲۱۱ عبدالله بن انیس [ابو یحیی]
 ۲۱۱ عبدالله بن اریقط
 ۲۱۱ عبدالله بن سلام
 ۲۱۱ عبدالله بن امّ مکتوم الاعمی
 ۲۱۱ عبدالله بن ابی اوفی
 ۲۱۱ عبدالله بن خمیر
 ۲۱۱ عبدالله بن جبیر الخزاعی
 ۲۱۱ عبدالله بن جبیر بن النعمان الاوسی انصاری بدری
 ۲۱۱ عبدالله بن سلمة العجلانی
 ۲۱۱ عبدالله بن صامت
 ۲۱۱ عبدالله بن حکیم بن حزام
 ۲۱۱ عبدالله بن عمرو عاص
 ۲۱۱ عبدالله بن عامر بن کرین
 ۲۱۲ عبدالله بن عوسجه
 ۲۱۲ عبدالله بن عباس
 ۲۱۲ عبدالله بن طارق الظفری بدری
 ۲۱۲ عبدالله بن مغفل
 ۲۱۲ عبدالله بن بحدینه
 ۲۱۲ عبدالله بن بسر
 ۲۱۲ عبدالله بن عمر خطّاب
 ۲۱۲ عبدالله بن ابی بکر صدیق
 ۲۱۲ عبدالرحمن بن ابی بکر رض
 ۲۱۲ عبدالله بن رواحة الخزرجی الانصاری بدری
 ۲۱۲ عبدالله بن عمرو [ابو جابر انصاری عقبی بدری]
 ۲۱۲ عبدالله بن زید خزرجی
 ۲۱۲ عبدالرحمن بن سمرة
 ۲۱۳ عباس بن عبدالمطلب

- ۲۱۳..... عبّاس بن عبادۃ بن نضله
- ۲۱۳..... عمرو بن امیّہ ضمّری
- ۲۱۳..... عمرو بن الجموح الخزرجی انصاری
- ۲۱۳..... عمرو بن سعید بن عاص بن امیّہ
- ۲۱۳..... عبادۃ بن صامت بن قیس خزرجی
- ۲۱۳..... عبادۃ بن قیس
- ۲۱۳..... عائذ بن عمرو مزنی
- ۲۱۳..... عاصم بن ثابت بن ابی الافلح
- ۲۱۳..... عاصم بن عدی
- ۲۱۳..... عامر بن فہیرہ، مولای ابوبکر
- ۲۱۳..... عامر بن کریز
- ۲۱۳..... عبّاب بن اسید
- ۲۱۴..... عبّابۃ بن مسعود
- ۲۱۴..... عثمان بن ابی العاص ثقفی
- ۲۱۴..... عثمان بن حنیف
- ۲۱۴..... عُوَیمر بن حارث
- ۲۱۴..... عدی بن حاتم الطائی
- ۲۱۴..... عروۃ بن مسعود ثقفی
- ۲۱۴..... عرابۃ بن اوس قیظی
- ۲۱۴..... عبّاد بن بشر بن قیظی انصاری بدری اوسی
- ۲۱۴..... عقبۃ بن عامر جہنی
- ۲۱۴..... عقبۃ بن عامر بن عبس
- ۲۱۴..... عقیل بن ابی طالب
- ۲۱۴..... عِکْرَمۃ بن ابوجہل
- ۲۱۴..... عکراش بن ذؤیب
- ۲۱۴..... عِکْکَاشۃ بن محصن الاسدی
- ۲۱۵..... علاء بن عبداللہ حضرمی
- ۲۱۵..... علقمۃ بن علائہ
- ۲۱۵..... عمرو بن حارث از بنی مخزوم
- ۲۱۵..... عمرو بن الحمق
- ۲۱۵..... عمرو بن عاص
- ۲۱۵..... عامر بن ابی وقّاص

- ۲۱۵ عمرو بن معدی کرب
 ۲۱۵ عمرو بن مسیح طائی
 ۲۱۵ عُمارة بن حزم الانصارى
 ۲۱۵ عُمارة بن عقبه بن ابى معیط
 ۲۱۵ عمران بن حصین
 ۲۱۶ عُمیر مولای ابى اللحم الغفارى
 ۲۱۶ عوف بن حارث،
 ۲۱۶ عوف بن مالک الاشجعی
 ۲۱۶ عیاض بن حمّاد الدارمى
 ۲۱۶ عامر بن ربیعہ
 ۲۱۶ عامر بن عبد عمرو
 ۲۱۶ عامر بن الحارث فهري
 ۲۱۶ عامر بن مخلّد انصارى بدرى
 ۲۱۶ عامر بن مسلمة انصارى بدرى
 ۲۱۶ عامر بن امیة انصارى
 ۲۱۶ الغین
 ۲۱۶ غالب لیثی
 ۲۱۶ الفا
 ۲۱۶ فضالة بن عبید
 ۲۱۶ فیروز دیلمی
 ۲۱۶ القاف
 ۲۱۶ قتادة بن نعمان انصارى
 ۲۱۷ قطبة بن عامر
 ۲۱۷ قیس بن سعد بن عبادة الانصارى
 ۲۱۷ قیس بن عاصم بن خالد المنقرى التمیمی
 ۲۱۷ قیس بن ابى صعصعه انصارى خزرجى عقبى بدرى
 ۲۱۷ قیس بن عبدالمنذر الانصارى
 ۲۱۷ الکاف
 ۲۱۷ کلثوم بن الهمد الاوسى انصارى
 ۲۱۷ کعب بن مالک الخزرجى الانصارى
 ۲۱۷ کعب بن عمرو ابوالیسر انصارى
 ۲۱۷ کعب بن عجرة انصارى سلمی

۲۱۷ اللام
۲۱۷ لبید بن ربیعہ بن عامر بن مالک
۲۱۸ المیم
۲۱۸ محمّد
۲۱۸ محمود بن مسلمہ
۲۱۸ مالک بن سنان از بنی خدره خزرجی
۲۱۸ مالک بن فضلہ
۲۱۸ مجاشع بن مسعود
۲۱۸ مجالد بن مسعود
۲۱۸ مرثد بن ابی مرثد الغنوی
۲۱۸ مُعَاذ و مُعَوِذ
۲۱۸ مُنْذِر بن عمرو بن خنیس الخزرجی
۲۱۸ مُرّة بن ابی عثمان، مولای ابوبکر
۲۱۸ مسطح بن اثاثہ
۲۱۸ مسلمة ساریان رسول (ص)
۲۱۸ مُعَاذ بن جبل
۲۱۸ مَعْقِل بن سنان
۲۱۹ مَعْقِل بن مُقَرّن
۲۱۹ مَعْقِل بن یسار
۲۱۹ معن بن عدی،
۲۱۹ مُعْتَب بن قشیر الاوسی الانصاری
۲۱۹ مُغیره بن شعبه بن مسعود ثقفی
۲۱۹ مَعْن بن زید الخیل
۲۱۹ النون
۲۱۹ نعمان بن مقرّن
۲۱۹ نعمان بن بشیر الانصاری
۲۱۹ نعیم بن اوس داری
۲۱۹ نعیم بن مسعود الأشجعی
۲۱۹ نوفل بن معاویة الدیلمی
۲۱۹ نوفل بن حارث بن عبدالمطلب
۲۱۹ نافع بن عتبة بن ابی وقاص الزهری
۲۲۰ الها

- ۲۲۰ هشام بن حکیم بن حزام.
 ۲۲۰ هاشم بن العاص.
 ۲۲۰ هانی بن نیار ابوبردة الانصارى.
 ۲۲۰ الواو.
 ۲۲۰ وائلة بن الاسقع.
 ۲۲۰ وليد بن عُقبه بن ابى مُعيط.
 ۲۲۰ وحشى بن حرب، قاتل حمزه.
 ۲۲۰ واقد بن عبدالله.
 ۲۲۰ اليا.
 ۲۲۰ يسار، مولاى پیغمبر.
 ۲۲۰ ياسر بن عامر.
 ۲۲۱ مؤلفه القلوب.
 ۲۲۱ أقرع بن حابس تمیمی.
 ۲۲۱ ابوسفيان بن صخر بن حوب.
 ۲۲۱ حکیم بن حزام.
 ۲۲۱ حوَيْطِب بن عبدالعزى.
 ۲۲۱ حارث بن هشام.
 ۲۲۱ جُبَيْر بن مُطعم.
 ۲۲۱ سهيل بن عمرو.
 ۲۲۲ صفوان بن اميّه.
 ۲۲۲ عَيِينة بن حصن از بنى غطفان.
 ۲۲۲ عباس بن مرداس سلمى.
 ۲۲۲ علاء بن حارثه ثقفى.
 ۲۲۲ فرات بن حيّان از بنى سعد.
 ۲۲۲ قيس بن مَخْرَمه.
 ۲۲۲ مالک بن عوف النصرى.
 ۲۲۲ المنافقون.
 ۲۲۲ عبدالله بن سعد بن ابى سرح.
 ۲۲۲ عبدالله بن أُبَيّ سلول.
 ۲۲۲ جُلاس بن سُويد بن صامت.
 ۲۲۲ ملفع تمیمی.
 ۲۲۲ حُصَيْن بن نمر.

- ۲۲۲ مژه بن ربیع، ابو حاضر اعرابی
- ۲۲۳ کعب بن مالک
- ۲۲۴ ابراهیم بن یزید النخعی
- ۲۲۴ مکّه
- ۲۲۶ ابو صالح ذکوان السمان
- ۲۲۶ ابو صالح ماهان الحنفی
- ۲۲۶ ابو صالح مفسّر مولای امّ هانی، خواهر مرتضی علی ع
- ۲۲۶ ابو مخلد
- ۲۲۷ ابو نصره
- ۲۲۷ ابو وایل شقیق بن سلمة الازدی
- ۲۲۷ ابو وجره یزید بن عبید
- ۲۲۷ الباء
- ۲۲۷ الثاء
- ۲۲۷ ثابت بن اسلم السمان
- ۲۲۷ الجیم
- ۲۲۷ جابر بن یزید جعفی
- ۲۲۷ الحاء
- ۲۲۷ حمران بن ابان، از موالی عثمان بود
- ۲۲۷ حمّاد بن ابی سلیمان
- ۲۲۷ حمید بن طرخان الطویل
- ۲۲۷ الخاء
- ۲۲۷ خارجه بن مصعب
- ۲۲۷ الدال
- ۲۲۷ داود بن ابی هند السرخسی
- ۲۲۸ الراء
- ۲۲۸ ربیع بن خیشم الثوری الکوفی
- ۲۲۸ رجاء بن حیاة
- ۲۲۸ ربیع بن انس
- ۲۲۸ الزاء
- ۲۲۸ زر بن جیش
- ۲۲۸ السین
- ۲۲۸ سعید بن ایاس الجریری

- ۲۲۸..... سلمان بن ربیعہ
 ۲۲۸..... سلمان بن منبہ
 ۲۲۹..... سالم بن ابی الجعد
 ۲۲۹..... سماک بن مخرمۃ الاسدی
 ۲۲۹..... سماک بن عبید العبسی
 ۲۲۹..... سالم بن عبد اللہ بن عمر الخطّاب
 ۲۲۹..... الشین
 ۲۲۹..... شمس بن عطیة الکوفی
 ۲۲۹..... الصاد
 ۲۲۹..... صالح بن حسان
 ۲۲۹..... صالح بن کیسان
 ۲۲۹..... الضاد
 ۲۳۰..... عبد اللہ بن شبرمه
 ۲۳۰..... عبد اللہ بن عبید اللہ
 ۲۳۰..... عبد اللہ بن عون يعرف بابن العون
 ۲۳۰..... عبدالرحمن بن هرم الاعرج
 ۲۳۰..... عبدالرحمن بن یزید النخعی
 ۲۳۰..... عبد اللہ بن خلیفة الهمدانی
 ۲۳۰..... عبدالرحمن بن اسود
 ۲۳۰..... عبد الملک بن عمیر
 ۲۳۰..... عبیدة بن عمر السلمانی
 ۲۳۱..... عطاء بن یسار
 ۲۳۱..... عامر بن شراحیل
 ۲۳۱..... عکرمه مولای ابن عبّاس
 ۲۳۱..... عمارة بن عبد اللہ بن صیاد
 ۲۳۱..... علاء بن عبدالرحمن
 ۲۳۱..... عبدالرحمن بن اذینه
 ۲۳۱..... عروة بن زبیر
 ۲۳۱..... عمر بن عبید اللہ معمر التیمی
 ۲۳۱..... عروة بن زید الخیل الطایبی
 ۲۳۲..... قتادة بن دعامة سدوسی
 ۲۳۲..... قرظة بن ارطاة

- ۲۳۲ قاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق رض
- ۲۳۲ الکاف
- ۲۳۳ اللام
- ۲۳۳ لیث بن ابی سلم
- ۲۳۳ المیم
- ۲۳۳ محمد بن المکندر
- ۲۳۴ محمد بن اسحق بن یسار
- ۲۳۴ محمد بن عبدالحمید خراسانی
- ۲۳۴ منصور بن معتمر السلمی
- ۲۳۴ میسرہ العابدی
- ۲۳۴ مسور بن مخرمه بن نوفل
- ۲۳۴ معرور بن سوید
- ۲۳۴ مسروق بن اجدع همدانی
- ۲۳۴ مکحول شامی
- ۲۳۴ مکحول الازدی
- ۲۳۴ مقسم
- ۲۳۴ مسلم الخياط
- ۲۳۴ محارب بن دثار
- ۲۳۴ مرّة بن شراحیل الهمدانی
- ۲۳۴ موسی بن انس بن مالک
- ۲۳۴ النون
- ۲۳۵ الها
- ۲۳۵ الیا
- ۲۳۵ یزید بن عبدالله
- ۲۳۵ یزید بن شجره الرهاوی
- ۲۳۵ یحیی بن سعید الانصاری
- ۲۳۵ یونس بن عبید بن عبدالقیس
- ۲۳۵ یزید بن کیسان الکوفی
- ۲۳۷ فصل پنجم: از باب سوم
- ۲۳۷ معاویه
- ۲۳۹ یزید بن معاویه

- ۲۵۵..... القادر بصنع الله
 ۲۵۷..... المنصور بالله
 ۲۵۷..... هشام بن عبد الملك
 ۲۵۸..... المكتفی بالله
 ۲۵۸..... ولید بن یزید بن عبد الملك [بن] مروان
 ۲۵۹..... الشاکر لانعم الله
 ۲۵۹..... یزید بن ولید بن عبد الملك بن مروان
 ۲۶۰..... المتعزّز بالله
 ۲۶۰..... ابراهیم بن ولید بن عبد الملك
 ۲۶۰..... القائم بحق الله
 ۲۶۰..... مروان بن محمد بن مروان

 ۲۶۵..... فصل ششم: از باب سیم
 ۲۶۵..... در ذکر خلفای بنی عباس رضوان الله علیهم
 ۲۶۵..... السّفاح
 ۲۶۶..... المنصور بالله
 ۳۰۲..... علی ابو [محمد] علی بن معتضد
 ۳۰۳..... جعفر ابو الفضل جعفر بن معتضد
 ۳۰۶..... محمد ابو منصور محمد بن معتضد بن موفق بن متوکل بن معتصم
 ۳۰۷..... محمد ابو العباس محمد بن مقتدر بن معتضد
 ۳۰۹..... ابراهیم ابو اسحق ابراهیم بن مقتدر
 ۳۱۰..... عبدالله ابو القاسم عبدالله بن مکتفی بن مقتدر بن معتضد
 ۳۱۱..... فضل ابو القاسم فضل بن مقتدر بن معتضد
 ۳۱۲..... عبدالکریم ابو بکر عبدالکریم بن مطیع
 ۳۱۲..... احمد ابو العباس احمد بن اسحق
 ۳۱۴..... عبدالله ابو جعفر عبدالله بن قادر
 ۳۱۸..... عبدالله ابو القاسم عبدالله بن الامیر
 ۳۱۹..... احمد المستظهر بالله ابو العباس احمد
 ۳۲۰..... فضل ابو منصور فضل بن مستظهر بن مقتدی
 ۳۲۱..... جعفر [ابو منصور] جعفر
 ۳۲۲..... محمد ابو عبدالله محمد بن مستظهر

- باب چهارم: در ذکر پادشاهان که در زمان اسلام بوده‌اند ۳۳۱
- فصل اول: در ذکر پادشاهان ۳۳۱
- فصل دوم ۳۳۷
- باب چهارم: در ذکر پادشاهان سامانیان ۳۳۷
- فصل سیوم ۳۴۹
- از باب چهارم: در ذکر پادشاهان غزنویان ۳۴۹
- فصل چهارم ۳۶۳
- از باب چهارم: در ذکر پادشاهان غوریان ۳۶۳
- فصل پنجم ۳۶۹
- از باب چهارم: در ذکر پادشاهان دیلمان بتخصیص آل بویه ۳۶۹
- نسخه شادروان عبدالحمید مولوی ۳۷۳
- فصل ششم ۳۸۵
- از باب چهارم: در ذکر پادشاهان سلجوقیان ۳۸۵
- فصل هفتم ۴۳۱
- از باب چهارم: در ذکر پادشاهان خوارزمشاهیان ۴۳۱
- فصل هشتم ۴۴۵
- از باب چهارم: در ذکر اتابکان ۴۴۵
- ذکر شعبه اول: سلغریان ۴۴۵
- ذکر شعبه دوم از سلغریان به فارس ۴۴۷
- فصل نهم ۴۵۱
- از باب چهارم: در ذکر اسماعیلیان ۴۵۱
- فصل دهم ۴۶۷
- از باب چهارم: در ذکر قراختاییان

۴۷۵ فصل یازدهم
۴۷۵ باب چهارم: در ذکر حکام و اتابکان لرستان
۴۷۷ لر بزرگ
۴۸۵ مقدمه باب دوم
۴۹۵ فصل دوازدهم
۴۹۵ باب چهارم: در ذکر احوال ترک و مغول
۵۰۷ احفاده
۵۱۵ مقصد
۵۱۸ اوگتای قآن
۵۱۹ جوجی (توشی) خان
۵۲۰ چغتای خان
۵۲۱ تولوی خان
۵۲۱ میوکی خان
۵۲۲ منگکه قآن
۵۲۳ هولانگو خان
۵۲۴ ابقای خان
۵۲۶ احمدخان
۵۲۶ احمدخان بن هولانگو خان بن چنگزخان
۵۲۷ ارغون خان
۵۲۷ ارغون خان بن ابقای خان بن هولانگو خان
۵۳۰ گیخاٹو خان
۵۳۹ ابوسعید بهادرخان
۵۵۰ شهزاده آریاءکاون
۵۵۷ سلطان محمد
۵۵۹ طغای تیمورخان
۵۶۴ شهزاده ساتی بیک
۵۶۵ طغای تیمورخان
۵۶۷ تیمورخان
۵۶۷ سلطان سلیمان خان
۵۹۶ امارت ملک اشرف
۶۰۸ حکومت و تسلط اخی چوق

- سلطنت سلطان اویس ۶۰۹
- سلطنت سلطان حسین ۶۱۷
- خبر قتل سلطان حسین ۶۳۹
- وقایع سنه ثمان و ثمانین و سبع مایه ۶۵۵
- وقایع سنه احدی و تسعین و سبع مایه ۶۶۳
- سنه اثنی و تسعین و سبع مایه ۶۶۴
- سنه ثلاث و تسعین و سبع مایه ۶۶۴
- سنه اربع و تسعین و سبع مایه ۶۶۶
- حکومت خزّم به عراق عجم ۶۶۷
- حکومت اقجکی به ولایت عراق عجم پنج سال ۶۶۹
- سنه اثنی و تسعین و سبع مایه ۶۷۱
- سنه ثلاث و تسعین و سبع مایه ۶۷۲
- سنه اربع و تسعین و سبع مایه ۶۷۳
- سنه خمس و تسعین و سبع مایه ۶۷۳
- باب پنجم ۶۷۴
- فصل اول از باب پنجم ۶۷۵
- ائمه و مجتهدان ۶۷۵
- [فصل دوم از باب پنجم] ۶۷۸
- اول: نافع بن عبدالرحمان ۶۷۸
- دوم: عبدالله بن کثیر مکی ۶۷۸
- سیوم: ابو عمرو بن العلاء البصری ۶۷۹
- چهارم: عبدالله بن عامر دمشقی ۶۷۹
- پنجم: عاصم بن ابی النجود الکوفی ۶۷۹
- ششم: حمزه بن حبیب بن عمارة الزیات الکوفی ۶۷۹
- هفتم: علی بن حمزة الکسایى الکوفی ۶۷۹
- هشتم: ابو جعفر یزید بن القعقاع المدنی ۶۷۹
- نهم: خلف بن هشام البزار و بروایة اسمه قتیبه ۶۷۹
- دهم: ابو محمد یعقوب بن اسحق بن زید بن اسحق الحضرمی البصری ۶۷۹
- [فصل سیم از باب پنجم در ذکر محدثان] ۶۷۹
- اول: ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن مغیره الجعفی البخاری ۶۷۹

- دوم: ابوالحسین مسلم بن حجاج بن مسلم القشیری النیشابوری، در رابع..... ۶۷۹
- سیوم: ابوداود سلیمان بن اشعث بن اسحق الازدی السجستانی ۶۷۹
- چهارم: ابو عیسیٰ محمد بن عیسیٰ بن سوره السلمی الترمذی ۶۸۰
- پنجم: ابو عبدالرحمن احمد بن شعیب بن علی النسای ۶۸۰
- ششم: ابو عبدالله محمد بن یزید ماجه القزوینی..... ۶۸۰
- هفتم: ابو محمد [عبدالله بن عبدالرحمن] الدارمی ۶۸۰
- فصل چهارم از باب پنجم ۶۸۰
- شیخ فضیل عیاض مروی ۶۸۴
- شیخ حاتم بن یوسف اصم ۶۸۵
- شیخ معروف، ابو محفوظ بن فیروز کرخی..... ۶۸۵
- شیخ محمد سماک معاصر معروف کرخی ۶۸۵
- شیخ ذوالکفل برادر ذوالنون مصری..... ۶۸۸
- شیخ ابو عبدالله احمد بن یحیی بن جلاء..... ۶۸۹
- شیخ محمد علی حکیم ترمذی ۶۸۹
- شیخ ابوالحسین سرّی مُغَلّس السقَطی..... ۶۹۰
- شیخ ابوزکریّا یحیی بن معاذ رازی واعظ..... ۶۹۰
- شیخ محمد بن اسمعیل سامری..... ۶۹۱
- شیخ ابو حفص عمر بن مسلم حدّاد نیشابوری..... ۶۹۱
- شیخ ابوصالح حمدون بن احمد قصّار نیشابوری ۶۹۱
- شیخ ابو محمد سهل بن عبدالله تُستری ۶۹۱
- شیخ ابواسحق ابراهیم بن یحیی کویان تبریزی ۶۹۱
- شیخ ابوسعید احمد بن عیسیٰ خِرّاز بغدادی ۶۹۲
- شیخ ابوالحسین علی بن سهل اصفهانی..... ۶۹۲
- شیخ ابو حمزه بزّاز بغدادی..... ۶۹۲
- شیخ ابوبکر احمد بن نصر دقاق..... ۶۹۲
- شیخ ابو محمد عبدالله بن محمد خِرّاز رازی ۶۹۲
- شیخ ابو حمزه خراسانی..... ۶۹۲
- شیخ ابواسحق ابراهیم بن احمد خواص..... ۶۹۲
- شیخ ابو عبدالله عمرو بن عثمان مکی ۶۹۲
- [شیخ] ابوالحسین احمد بن محمد نوری بغدادی ۶۹۳
- شیخ ابوالقاسم جنید بن محمد نهاوندی قواریری..... ۶۹۳

- ۶۹۳..... شیخ ابو عثمان سعید بن اسمعیل حیری
- ۶۹۳..... شیخ ممشاد دینوری
- ۶۹۴..... شیخ ابو عبدالله محمد بن اسمعیل مغربی
- ۶۹۴..... شیخ ابو العباس احمد بن محمد مسروق طوسی
- ۶۹۴..... شیخ ابو الفوارس شاه بن شجاع کرمانی
- ۶۹۴..... شیخ ابواسحق ابراهیم بن شیبان قومسی
- ۶۹۴..... شیخ یوسف اسباط
- ۶۹۵..... شیخ ابو القاسم سمنون بن حمزه محب
- ۶۹۵..... شیخ ابو علی جرجانی معاصر جنید بغدادی
- ۶۹۵..... شیخ یوسف بن حسین تبریزی
- ۶۹۵..... شیخ ابو الحسن اقطع مغربی
- ۶۹۵..... شیخ ابو محمد بن احمد زویم بغدادی
- ۶۹۵..... شیخ حسین بن منصور حلاج
- ۶۹۶..... شیخ مظفر قومسی
- ۶۹۶..... شیخ ابو عبدالله التروغذی
- ۶۹۶..... شیخ ابو الحسن بن نبات واسطی
- ۶۹۶..... شیخ ابو محمد احمد بن محمد بن حسین جریری
- ۶۹۶..... شیخ ابو عبدالله محمد بن فضل بلخی
- ۶۹۷..... شیخ ابوبکر واسطی
- ۶۹۷..... شیخ ابو علی احمد بن محمد رودباری
- ۶۹۷..... شیخ ابوبکر محمد بن علی کتانی بغدادی
- ۶۹۷..... شیخ ابو محمد مرتعش نشابوری
- ۶۹۷..... شیخ ابو علی محمد بن عبدالوهاب الثقفی
- ۶۹۷..... شیخ ابو الحسن علی بن محمد بن مزین بغدادی
- ۶۹۸..... شیخ ابو الحسن [علی بن محمد سهل] الصانع [الدینوری]
- ۶۹۸..... شیخ ابو محمد عبدالله بن مبارک
- ۶۹۸..... [شیخ] ابویعقوب اسحق نهر جوری
- ۶۹۸..... شیخ ابوبکر عبدالله بن طاهر [طایی] ابهری
- ۶۹۸..... شیخ ابوبکر شبلی
- ۶۹۹..... شیخ ابو محمد عبدالله بن خبیق انطاکی
- ۶۹۹..... شیخ فتح موصلی معاصر شبلی بود
- ۶۹۹..... شیخ ابو علی [حسین بن احمد] کاتب

- ۶۹۹..... شیخ ابوبکر طمستانی
- ۶۹۹..... شیخ ابوالعباس دینوری
- ۷۰۰..... شیخ ابوسعید احمد بن محمد بصری
- ۷۰۰..... شیخ ابوالعباس سیاری
- ۷۰۰..... شیخ ابو عمرو محمد بن ابراهیم زجاجی نیشابوری
- ۷۰۰..... شیخ ابو محمد جعفر بن محمد بن نصر
- ۷۰۰..... شیخ ابوالحسن علی سهل پوشنجی
- ۷۰۰..... شیخ ابو عبدالله محمد رازی
- ۷۰۰..... شیخ بندار ابوالحسین شیرازی
- ۷۰۱..... شیخ ابوبکر محمد بن داود دینوری
- ۷۰۱..... شیخ ابو عمرو اسمعیل بن محمد
- ۷۰۱..... شیخ ابوالقاسم ابراهیم بن محمد نصرآبادی
- ۷۰۱..... شیخ احمد عطاء رودباری
- ۷۰۱..... شیخ ابوالعباس احمد بن محمد بن سهل بن عطاء لاری
- ۷۰۱..... [شیخ] ابو عبدالله محمد بن خفیف شیرازی
- ۷۰۲..... شیخ ابوالحسن علی الحُصَری
- ۷۰۲..... شیخ ابو عثمان سعید بن سلام مغربی
- ۷۰۲..... [شیخ ابوالقاسم بشر بن یاسین نیشابوری
- ۷۰۲..... شیخ ابواسحق ابراهیم [327b] بن داود رقی
- ۷۰۳..... شیخ ابوسری منصور بن عمار بوشنجی
- ۷۰۳..... شیخ ابوبکر حسین بن یزدان یار
- ۷۰۳..... شیخ ابواسحق ابراهیم بن شهریار کازرونی
- ۷۰۳..... شیخ ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن النیسابوری القشیری
- ۷۰۳..... شیخ ابو علی دقاق معاصر شیخ ابواسحق کازرونی
- ۷۰۴..... شیخ ابوسعید فضل الله بن ابی الخیر مهنه ای
- ۷۰۵..... شیخ مجدود بن آدم معروف به سنائی غزنوی
- ۷۰۶..... شیخ پیر حسین شروانان
- ۷۰۶..... شیخ ابوالفرج زنجانی
- ۷۰۶..... شیخ باکویی، به شیراز
- ۷۰۶..... شیخ علک قزوینی
- ۷۰۶..... شیخ ابوالحسن علی بن جمال بن احمد خرقانی خراسانی
- ۷۰۷..... شیخ عبدالله انصاری

- ۷۰۸ ملک شرف‌الدین محمود شاه اینجو
- ۷۰۸ شیخ احمد غزالی
- ۷۰۹ شیخ عبدالله بن محمد بن محمد الغزالی
- ۷۰۹ شیخ محیی‌الدین عبدالقادر بن عبدالله جیلانی
- ۷۰۹ شیخ حافظ ابوالعلاء حسن بن احمد عطار همدانی
- ۷۰۹ شیخ ابونجیب سهروردی وفاتش به بغداد
- ۷۱۰ شیخ ابوبکر شادان بن غازی بن احمد شادانی قزوینی
- ۷۱۰ شیخ نورالدین گیل معاصر شیخ ابوبکر شادان
- ۷۱۰ شیخ احمد بن بدیل سبزواری
- ۷۱۰ شیخ فقیه زاهد تبریزی
- ۷۱۰ شیخ مکارم
- ۷۱۰ شیخ امام جعده تبریزی
- ۷۱۰ شیخ بابا فرج تبریزی
- ۷۱۰ شیخ اوحدالدین کرمانی
- ۷۱۱ شیخ مجدالدین بغدادی
- ۷۱۲ شیخ نجم‌الدین کبری
- ۷۱۲ شیخ معین‌الدین حموی
- ۷۱۲ شیخ شهاب‌الدین سهروردی
- ۷۱۳ شیخ جمال‌الدین گیلی
- ۷۱۴ شیخ نجم‌الدین دایه
- ۷۱۴ شیخ سیف‌الدین باخرزی
- ۷۱۵ شیخ جلال‌الدین بهاء‌ولد
- ۷۱۵ شیخ رضی‌الدین علی لالا
- ۷۱۵ شیخ اسمعیل دزفولی
- ۷۱۵ شیخ محمد کجوجانی
- ۷۱۵ شیخ سنکران
- ۷۱۵ شیخ علی ابوبابان قزوینی
- ۷۱۶ شیخ عثمان ساوجی
- ۷۱۶ شیخ ابوعلی سیاه
- ۷۱۶ شیخ احمد جام
- ۷۱۶ شیخ عبدالله کرد
- ۷۱۶ شیخ تاج‌الدین اشنوی

- ۷۱۶ شیخ پیر یوسف ولاژردی
 ۷۱۶ شیخ قطب الدین ابهری
 ۷۱۶ شیخ باباسوهقانی من ضیاع قزوین
 ۷۱۶ شیخ احمد مذکویه قزوینی
 ۷۱۶ شیخ صائن الدین تبریزی
 ۷۱۶ شیخ عبدالرحمن خراسانی
 ۷۱۷ شیخ مودود چشتی
 ۷۱۷ شیخ قطب الدین حیدر زاوه
 ۷۱۷ شیخ عزالدین نظنزی
 ۷۱۷ شیخ [سنجان]
 ۷۱۷ شیخ روزبهان [بقلی فسای]
 ۷۱۷ شیخ حاجی رکن الدین راستگوی شیرازی
 ۷۱۷ شیخ دانیال خنجی
 ۷۱۷ شیخ شرف الدین طویل قزوینی
 ۷۱۷ شیخ سعد الدین قتلوق خواجه خالدی قزوینی
 ۷۱۸ شیخ صفی الدین اردبیلی
 ۷۱۸ شیخ علاء الدوله پسر ملک شرف الدین سمنانی
 ۷۱۸ شیخ قطب الدین یحیی
 ۷۱۸ شیخ شرف الدین درگزینی
 ۷۱۸ شیخ نجم الدین اصفهانی
 ۷۱۸ شیخ تاج الدین کهرندی

 ۷۲۱ فصل پنجم از باب پنجم
 ۷۲۱ مذهب امام ابوحنیفه رضی الله عنه
 ۷۲۱ زُفر بن هُذیل
 ۷۲۱ حسن بن زیاد اللؤلؤیی قاضی الکوفه
 ۷۲۲ مذهب امام مالک
 ۷۲۲ ابوالقاسم بن الجلاب
 ۷۲۲ مذهب امام شافعی رضی الله عنه
 ۷۲۲ ۱- عبدالله بن زبیر حمیدی
 ۷۲۲ ۲- ابو یعقوب یوسف بن یحیی البویطی
 ۷۲۲ ۳- ابو ابراهیم اسمعیل بن یحیی مُزنی

- ۴- ابو موسی یونس بن عبدالاعلی ۷۲۲
- ۵- ابو حفص حرملة بن یحیی ۷۲۲
- ۶- ابو علی بن حسن بن محمد الصباح الزعفرانی ۷۲۲
- ۷- ابو علی حسین بن علی الکرابیسی ۷۲۲
- ۸- محمد بن عبدالله بن عبدالحکیم مصری ۷۲۲
- ۹- ابو محمد ربیع بن سلیمان بن عتیق مرادی ۷۲۲
- ۱۰- ابو ثور ابراهیم بن خالد الکلبی البغدادی ۷۲۳
- ۱۱- علی بن محمد بن حبیب الماوردی، صاحب الحاوی الکبیر ۷۲۳
- ۱۲- ابوبکر قفال مروزی ۷۲۳
- ۱۳- شیخ ابواسحق شیرازی ۷۲۳
- ۱۴- قاضی ابوطیب طبری ۷۲۳
- ۱۵- امام الحرمین ابوالمعالی عبدالملک بن عبدالله بن ۷۲۳
- ۱۶- قاضی حسین ۷۲۳
- ۱۷- قفال شاشی ۷۲۳
- مذهب امام احمد حنبل رضی الله عنه ۷۲۳
- ۱- ابوبکر احمد بن هارون الخلال ۷۲۳
- ۲- شاگردش ابوبکر بن عبدالعزیز بن جعفر بن یزداد ۷۲۳
- ۳- ابوالقاسم عمر بن الحسن الجزی ۷۲۳
- ۴- ابو عبدالله بن بطّة العکبری ۷۲۳
- ۵- ابن شهاب العکبری ۷۲۳
- ۶- ابوالحسن تمیمی ۷۲۳
- ۷- ابو محمد رزق الله عبدالوهاب التمیمی ۷۲۳
- ۸- ابو عبدالله شیخ حامد بن مروان ۷۲۳
- ۹- قاضی ابو یعلی محمد بن حسین الفراء ۷۲۳
- ۱۰- پسرش ابوالحسین ۷۲۳
- ۱۱- ابوالوفا علی بن عقیل البغدادی ۷۲۳
- ۱۲- ابوالخطاب محفوظ بن احمد کلواذانی ۷۲۳
- ۱۳- یعقوب ترمذی ۷۲۳
- ۱۴- طلحة عاقولی ۷۲۴
- ۱۵- شیخ موفق الدین ابو محمد عبدالله بن قدامة المقدسی ۷۲۴
- ۱۶- ابو البرکات عبدالسلام نهر الحرّانی ۷۲۴
- ۱۷- ابو الفرج مقدسی ۷۲۴

- ۱۸- ابو حفص عُکبری ۷۲۴
- ۱۹- شیخ تقی الدین ابو العباس احمد بن تیمیة التیمی ۷۲۴
- اهل الشعر من العرب ۷۴۹
- امرو القیس ۷۴۹
- الاعشى ۷۴۹
- الزُّهیر ۷۵۰
- النايفه ۷۵۰
- الجریر ۷۵۰
- فرزدق ۷۵۱
- ذوالرُّمة ۷۵۲
- بشار ۷۵۲
- مروان بن ابی حفصة ۷۵۲
- ابونواس ۷۵۳
- بحتری ۷۵۳
- ابو فراس ۷۵۴
- متنبی ۷۵۴
- اهل الشعر من العجم ۷۵۴
- انوری ۷۵۴
- قطعه ۷۵۵
- ازرقی ۷۵۶
- ادیب صابر ترمذی ۷۵۶
- اثیرالدین اومانی ۷۵۶
- اثیرالدین اخسیکشی ۷۵۷
- امامی هروی ۷۵۸
- ابوالفرج رونه ۷۵۹
- ابن خطیب گنجه ۷۵۹
- اوحدی ۷۶۰
- اسدی ۷۶۰
- ابوالماجد رایگانی ۷۶۰
- امیرکا خیارچی ۷۶۱
- اوتایج ۷۶۱
- ابوالعلاء گنجه‌ای ۷۶۱

- ۷۶۲ بندار رازی
- ۷۶۳ قاضی بهاء‌الدین زنجانی
- ۷۶۳ پوربهای جامی
- ۷۶۳ بهاء‌الدین ساوجی
- ۷۶۳ جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی
- ۷۶۴ جمال‌الدین اشهری
- ۷۶۴ جمال‌الدین رستق القطنی
- ۷۶۴ جولاهه ابهری
- ۷۶۵ سیدجمال‌الدین کاشی
- ۷۶۵ سید حسن غزنوی
- ۷۶۶ جمال‌الدین عتیقی تبریزی
- ۷۶۸ خواجهوی کرمانی
- ۷۶۹ دقیقی
- ۷۶۹ رفیع‌الدین بکرانی
- ۷۶۹ رکن‌الدین بکرانی
- ۷۶۹ قطعه
- ۷۷۰ رودکی
- ۷۷۱ رفیع‌الدین لبنانی
- ۷۷۱ ملک‌رضی‌الدین بابا
- ۷۷۱ سوزنی
- ۷۷۲ سعدی شیرازی
- ۷۷۲ سراجی سکزی
- ۷۷۳ سراج قمری
- ۷۷۳ سعد سیستانی
- ۷۷۳ سنایی
- ۷۷۴ سعد بهاء‌جامی
- ۷۷۴ شمس سجاسی
- ۷۷۴ شرف‌الدین شفروء اصفهانی
- ۷۷۵ شمس‌الدین طوسی
- ۷۷۵ ظهیر‌الدین فاریابی
- ۷۷۶ عراقی
- ۷۷۶ عنصری

۷۷۷	عسجدی
۷۷۷	عزالدین کرجی
۷۷۸	عزالدین همدانی
۷۷۸	عطار
۷۷۸	عبدالواسع جبلی
۷۷۹	عمادالدین فضلوی لر
۷۷۹	قاضی عثمان ماکی قزوینی
۷۸۰	ملک عمادالدین اسماعیل افتخاری
۷۸۰	عایشه مقریه
۷۸۱	فردوسی
۷۸۱	فلکی شروانی
۷۸۱	فخرالدین گرگانی
۷۸۱	فخری اصفهانی
۷۸۲	فاخته کاشی
۷۸۲	فخرالدین فتح‌الله مستوفی
۷۸۳	قطب‌الدین عتیقی تبریزی
۷۸۴	کمال‌الدین اسماعیل اصفهانی
۷۸۴	وله
۷۸۴	کافی کرجی
۷۸۵	کمال‌الدین اسماعیل زنجانی
۷۸۵	کرکس
۷۸۶	کو توال
۷۸۶	معزی
۷۸۷	مبارک‌شاه غوری
۷۸۷	مجیرالدین بیلقاتی
۷۸۷	مسعود سعد سلمان
۷۸۷	مجدالدین همگر
۷۹۰	ملک محمود تبریزی
۷۹۰	نجم‌الدین زرکوب
۷۹۱	نظامی گنجه‌ای
۷۹۱	نظامی عروضی
۷۹۱	نظامی

- ناصر خسرو ۷۹۱
- نجیب‌الدین جریادقانی ۷۹۲
- قاضی نظام‌الدین اصفهانی ۷۹۲
- ناصر بچه ۷۹۳
- نزاری قهستانی ۷۹۳
- همام‌الدین تبریزی ۷۹۳
- وطواط ۷۹۴
- ابوالعلائی گنجه ۷۹۴
- مهستی ۷۹۵
- فردوس مطربه ۷۹۵
- بنت البخاریه ۷۹۶
- فصل اول فمن الاخبار ۷۹۷
- در بیان [کیفیت] نام آن ۸۱۳
- در ذکر چگونگی بنا و عمارت آن ۸۱۴
- در ذکر فتح آن و اسلام [اهل] آن بقعه ۸۱۷
- در ذکر نواحی و رودخانه‌ها و قنوات و مساجد و مقابر آن ۸۱۹
- نواحیها ۸۱۹
- رودخانه‌ها ۸۲۰
- قنواتها ۸۲۱
- کتابخانه‌ی عبدالحمید مولوی ۸۲۲
- مساجدها ۸۲۲
- مقابرها ۸۲۴
- در ذکر حکام قزوین ۸۳۵
- در ذکر قبایل قزوین و بزرگانی که از ایشان خاسته‌اند ۸۳۹
- السادات ۸۳۹
- العلماء و الاکابر ۸۴۰
- افتخاریان ۸۴۰
- بازداران ۸۴۲
- بشاریان ۸۴۲
- برهانان ۸۴۲
- حنفیان ۸۴۲

۸۴۳	حلوانیان
۸۴۳	خالدیان
۸۴۴	خلیلان
۸۴۴	دبیران
۸۴۴	رافعان
۸۴۵	زاکانان
۸۴۶	زبیریان
۸۴۶	زادانیان
۸۴۷	شیرزادان
۸۴۷	طاوسیان
۸۴۸	عباسیان
۸۴۹	فیلواکوشان
۸۴۹	قضویان
۸۵۰	قراولان
۸۵۰	قرآن
۸۵۱	کرجیان
۸۵۱	کمونیان
۸۵۱	کیاآن
۸۵۱	ماکانان
۸۵۲	مستوفیان
۸۵۳	مختاریان
۸۵۴	معافیان
۸۵۴	مرزبانان
۸۵۴	نیشابوریان
۸۵۵	یولاتیموریان
۸۵۷	نسخه بدلها
۹۰۲	تصاویری از صفحات نسخه‌ها
۹۱۱	فهرست اعلام

به نام خداوند جان و خرد

به اشارت و خواست دوست و استاد نادر المثل شادروان ایرج افشار به کار تصحیح متن ارجمند تاریخ گزیده تألیف حمدالله مستوفی قزوینی پرداختم. از فهرست‌های گوناگون نسخه‌های خطی، هشت نسخه را به مشورت ایشان برگزیدیم و به بررسی آنها پرداختیم که از آن میان دو نسخه را برای اساس کار تصحیح متن برتر شناختم و به جای خود از آنها یاد خواهم کرد.

اما درباره نگاره کتاب تاریخ گزیده، اشارات خود وی در نقل سرگذشت و دودمانش از آگاهی‌های سودمند خالی نیست. چنانکه جای به جای از نگاشته‌های مستوفی برمی‌آید وی از تخمه خُز بن ریاحی سردار سپاه عبیدالله بن زیاد در واقعه کربلا بود که پشیمان گشت و به یاری امام حسین بن علی سیدالشهداء شتافت و مرتبه شهادت یافت. جدول انساب فراهم آورده دوست دانشمند فقید دکتر عبدالحسین نوایی در مقدمه تاریخ گزیده خود در صفحات «و»، «ز» - انتشارات امیرکبیر. تهران ۱۳۸۷، نمودار به نسبت درست و گویا از سلسله نسب حمدالله مستوفی است. بنابراین اشارت فخرالدوله ابومنصور کوفی چهاردهم پدرش در رأس سپاهی به حکومت قزوین آمده است، و پسران او نیز همگی فخرالدوله لقب داشته‌اند.

پس از یک دوره حکومت بیست و هشت ساله از سوی خلیفگان، به سال ۲۵۱ ه. ق که الداعی الی الحق حسن بن زید علوی بر عراق عجم چیرگی یافت،

خاندان مستوفی از داعی الی الحق اطاعت نمودند، و پس از آنکه موسی بن بوقا، به فرمان معتز خلیفه، داعی را از آن ناحیت بیرون راند، باز خاندان مستوفی سی و هشت سال از سوی خلفا حکومت قزوین یافتند، اما پس از استیلای سامانیان بر طبرستان و عراق، یک چند الیاس بن احمد سامانی، برادر امیراسماعیل سامانی بر این خطه فرمانروایی کرد؛ اما دولتش دیری نپایید، و بار دیگر از سوی خلیفه، دوازدهم پدر مؤلف - حمدالله مستوفی - به نام فخرالدوله ابوعلی حکومت یافت، و بیست و هفت سال فرمانروایی کرد.

پس از آنکه دیلمیان در ۳۲۱ ه. ق بر ایران چیرگی یافتند، خاندان مستوفی از سوی ایشان، صد سال حاکم قزوین بودند، تا اینکه به سال ۴۲۰ ه. ق سلطان محمود غزنوی بر عراق دست انداخت. در این هنگام نهم پدر مؤلف - حمدالله مستوفی - به نام فخرالدوله ابو منصور درگذشت؛ و چون پسرش زین الدین ابونصر هنوز به سن بلوغ نرسیده بود و شایستگی امارت نداشت، سلطان محمود ندیم خود کاراستی را به حکومت قزوین برگماشت، و زین الدین ابونصر را لقب دست استیفا بخشید، و از آن زمان، خاندان ایشان به مستوفیان منسوب گشتند.

نکته‌ای که شایسته بررسی است ضبط نام درست مؤلف کتاب حاضر - تاریخ گزیده - و نزهة القلوب و ظفرنامه است. در تمام منابعی که من بدان دسترسی داشته‌ام و بدان رجوع کرده‌ام چون: لغت‌نامه علامه دهخدا، دایرة المعارف فارسی به سرپرستی دکتر غلامحسین مصاحب، فرهنگ فارسی دکتر محمد معین، اثر آفرینان زیر نظر سیدکمال حاج سیدجوادی و دکتر عبدالحسین نوایی، دانشنامه زبان و ادب فارسی به سرپرستی اسماعیل سعادت، تاریخ ادبیات در ایران از دکتر ذبیح‌الله صفا، فرهنگ‌نامه فارسی - واژگان و اعلام، غلامحسین صدری افشار، نسرین حکمی، نام مؤلف تاریخ گزیده به صورت حمدالله مستوفی آمده است. شادروان دکتر عبدالحسین نوایی در مقدمه خود بر تاریخ گزیده، چاپ پنجم، ۱۳۸۷ نوشته‌اند:

«اما نکته‌ای که در اینجا ناگزیر از طرح آن هستم اینست که در کلیه نسخ قدیم، من جمله نسخ ق، - که مورد استفاده این جانب بود - و نسخه مؤرخ ۸۵۱ که مورد

استفاده دوست معزز آقای محمد دبیرسیاقی بوده (رجوع شود به صفحات بیست و سه مقدمه نزهة القلوب چاپ تهران) نام مستوفی به صورت «حمد» آمده نه «حمدالله». در یک نسخه خوب از این که در حدود قرن دهم نوشته شده، و به شماره ۳۰۳۷ در کتابخانه ایا صوفیه استانبول ضبط است، نام وی و پدر وی «حمد» آمده بدین ترتیب:

«حمد بن ابی بکر بن حمد بن مستوفی قزوینی»؛ و در نسخه‌ای دیگر از همان کتابخانه به شماره ۲۰۷۲ بدین صورت: «حمد بن ابوبکر بن نصرالمستوفی» که صرف نظر از اختلافات ترتیب نسب، در هر دو، نام وی و نام جد وی «حمد» ضبط شده است. به نظر می‌آید که کلمه «حمد» صورت خاص یا صورت شکسته‌ای از کلمه محمد (یا احمد) باشد. مؤید این مطلب نکته‌ای است که در تاریخ طبقات ناصری آمده بدین عبارت: «بر لغت غور محمد را احمد (نسخه بدله: حمد، احمد) گویند. - طبقات ناصری. ص ۴۱۲- پایان مقدمه دکتر نوایی. صفحه «یا».

نویسنده تاریخ گزیده در مقدمه کتاب خود می‌نویسد:

«... اما بعد، چنین گوید بنده حمد بن ابی بکر بن نصر مستوفی قزوینی... چون واجب الوجود تعالی و تقدس... این بنده را از صورت جمعی به مرتبه تمیز رسانید به کرامت محبت اهل علم و اکتساب فضیلت و هنرمندی مشرف فرمود، همگی همت بر ملازمت خدمت آن طایفه که به حقیقت خلاصه مکونات اند، و بر اغتراف از بحر فضایل ایشان مشغوف می‌بود. خود را خوشه چین خرمن آن قوم می‌ساخت، تا سعادت حقیقی مساعدت نمود، و بنده را به شرف ملازمت بندگی حضرت مخدوم سعید شهید، خواهه براستی، سلطان السلاطین الوزراء... رشید الحق و الدین... مکرم گردانید و در زمره دیگر بندگان منتظم شد...»

این بنده دولت خواه نیز در زوایای آن مجلس به استماع فواید آن مباحث مستفید می‌شد، و این معنی محرّض مطالعه و مراجعت با کتب تواریخ می‌گشت... هر چند شغل این بنده آن فن نبوده... اما در خاطر می‌گشت که فحای و مضامین علم تاریخ را به شکلی بر شیوه سیاقت منها ومن ذلک محرّز

گرداند، و مفصل آن را... مجملاً در سلک و سیاق منتظم کند، جامع مفردات توجیهاات آن فن گردد و وضعی بر اهل باشد که در هیچ دفعه بر حرف آن انگشت عیب نتوان نهاد، و به افهام نزدیکتر باشد...

و چون احیاناً شعر شکسته بسته‌ای اتفاق می‌افتد، در این علم هوس نظمی می‌بود که از اوّل عهد مصطفی صلعم تا این زمان مبارک تاریخی منتظم مرتّب گرداند و از آن پنجاه و صد هزار بیت گفته شده، و اگر رفیق باشد به هفتاد و پنج هزار خواهد رسانید، به اشاره ظفرنامه به القاب همایون و نام میمون مخدوم زاده جهانیان... موشح گردانیده؛ و چون منظوم هنوز از صورت سواد به کسوت بیاض منقول نگشته عجاله الوقت را موجزی منثور که بالحقیقه مجمل این فن است ترتیب داده مطرّز گردانیدم به مراسم عالی جناب... وزیر سلطان نشان... غیاث الحق و الدّین... ابن المولی المخدوم الاعظم السعید الشهدی، سلطان وزراء زمانه... خواجه رشید الحق و الدّین و الدّین... فضل الله... اعتماد بر کمال کرم آن حضرت می‌گویم:

پای ملخی پیش سلیمان بردن

عیب است و لیکن هنرست از موری

مأمولی است از این حضرت که ذیل عفو بر هفوات این بنده که پرورده آن گاه و برآورده این بارگاه کشیده، عنان عنایت به جانب این دولتخواه معطوف فرماید... اگر چه این مختصر موجزی است مجمل، اما به یمن این دولت آنچه خلاصه فلابده این فن... و محصول و مخّ کتب استادان این طایفه بود... چون سیره النبی و قصص الانبیاء... و تواریخ محمد جریر طبری و حمزه اصفهانی و... گزین کرده در سلک کتب منتظم گردانیده و این کتاب را گزیده نام کرده بر ذکر انبیاء و اولیاء و پادشاهان و وزرای ایران زمین و آثاری که از ایشان بازمانده از عهد آدم (ع) تا زمان تألیف این مختصر که سنه ثلاثین و سبع مائه هجری... است.

به حکم آنکه گفته‌اند: خیر الکلام مالم یکن عامیاً لاشرقیاً و لاغربیاً... در سخن آرایبی به مستشهدات آیات و اخبار و امثال و اشعار زیادت شروعی نرفت تا سخن دراز نگردد و مقصود محجوب نگردد، و عموم خوانندگان از آن

محفوظ شوند و بواجبی ادراک کنند. امیر به لطف و کرم بزرگان... آنست که بزرگی فرمایند و از در خرده گیری در نیایند؛ و اگر بر خطایی یا سهوی وقوف یابند شرف اصلاح ارزانی فرمایند.» - صص ۲-۶.

وصف نسخه‌ها:

۱- تاریخ گزیده (۱۳۶۶۸)

از حمدالله تاج‌الدین ابوبکر مستوفی قروینی (۷۵۰ ق)
[مجلس ۴۶۶/۱۰؛ سپهسالار ۳۰۳/۳؛ الذریعه ۲۸۱/۳؛ مشار، فارسی،
۱۱۲۴/۱].

در آخر نسخه حاضر شجره‌نامه‌ای در ذکر انساب انبیاء، اولیا، ائمه، پادشاهان، وزرا و امرا در ۱۴ برگ ترسیم شده که مؤلف اظهار داشته این شجره اختراع خواجه رشیدالدین است و وی آن را از روی کتاب‌های معتبر اصلاح نموده است. این شجره نامه در نسخه چاپی وجود ندارد.

آغاز: «سپاس و ستایش پادشاهی را که ملک او بی زوالست و مملکت او بی انتقال».

انجام: «یاد کرده و تصحیح این ایشان از کتب معتمد علیه کرده شد و العلم عندالله».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا، [قرن ۸ ق]؛ عناوین شنگرف و مشکى و نشانی‌ها شنگرف؛ بعضی از اوراق افتاده به وسیله کاتبان دیگر نوشته و ضمیمه شده است؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای، ۳۶۲ برگ، ۲۳/۵×۱۶ سانتی متر؛ [ثبت
۱۸۶۷۸۳].

۲- تاریخ گزیده حمدالله مستوفی.

متن کامل تاریخ گزیده است، باذیل آن. به شماره ۹۳۶۸. دارای ذیل: ۱۴۹۱۴

۳- تاریخ گزیده. حمدالله مستوفی. (۵۰)

نسخ ۲۳ سطری. دارای ۱۵۹ گ ۲۱×۱۵. گمان می‌رود پیش نویس اصلی به خط مؤلف باشد. جلد تیماج مشکى [شماره ۴۸]

آغاز متن: برگ ۱۳۹a: خلیفه او را سر بلند گردانید، و در لقب تاج المله افزود.
چاپ بنیاد موقوفات افشار. به تصحیح محمد روش. ص ۳۳۸
پایان متن: برگ ۲۴۷b فکر کردند چون او در نصابی است که به دست خود
دوک می‌رسد.

همان. ص ۷۳۶

دانشگاه فردوسی. فهرست نسخه‌های خطی

با دریغ، این نسخه سودمند استوار کتابخانه دانشکده الهیات در معارف اسلامی
مشهد - جلد اول. تألیف محمود فاضل. شهریور ماه ۲۵۳۵ شاهنشاهی، (هجری
قمری)

۴- تاریخ گزیده. حمدالله مستوفی قزوینی.

نسخ ۱۹ سطری. ۸۵۱ گ

آغاز: به رسم خزانه العدل الانجح الاکرم افتخار الامراء و الحکام فی عصره
المخصوص بعناية الملك الصمد امير مبارک الدین عبدالرحمن امير پير محمد
خلد الله ايام دولته فی تاریخ شهر شوال سنه سبع و ثمانمايه.

انجام: وقع الاتمام على يد العبد الضعيف المحتاج الحار رحمة الله الغنى زين
العابدين بن محمد الكاتب الشيرازى عفا الله عنهما فى وقت الاستوا. سادس
شهر رمضان المبارك سنه سبع و خمسين و ثمانمايه (حاشيه و الحمد لله اولاً و
آخراً ظاهراً و باطناً و صلى الله على خير خلقه محمد و آله و صحبه اجمعين و
الحمد لله رب العالمين - مهر معتمد الدوله - چنانچه گذشت کار مقابله و تصحیح
متن را با بهره‌یابی از نسخه‌های یاد شده از خرداد ماه ۱۳۸۹ آغاز کردم. و پس از
انجام حروف‌نگاری متن و پایان یافتن آن به اشارت و لطف دوستان دانشور
جوان آقایان علی صفری آق‌قلعه و جواد بشری عکس نسخه نفیس کتابخانه
دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد را فراهم آوردم و به مقابله آن با متن
چاپی خود پرداختم، و حاصل مقابله و شرح نسخه بدلها را به پیشگاه
خوانندگان دانشور عرضه می‌دارم. یادداشتها و تعلیقه‌هایی فراهم آمده که به
درازا کشیدن کار را روانداستم و از چاپ آن باز ایستادم.

مراتب سپاس خود را به هیأت محترم گزینش موقوفات دکتر افشار به ویژه استاد دکتر سیدمصطفی محقق داماد و دوست دیرین آقای کریم اصفهانیان عرضه می دارم و مزید توفیقات آنان را از خداوند بزرگ خواستارم. از همسرم بانو شکوه اداره چی گیلانی که در مقابله با من یاری کردند سپاسگزاری می کنم. سرانجام کار پرهیزگاران است.

محمد روشن. تهران ۲۰ فروردین ۱۳۹۲

بازنگری. دوشنبه ۶ بهمن ماه ۱۳۹۳